

Løsningsforslag. Midtermineksamen FYS 2130. 29. april 2004

Oppgave 1

a) Systemets naturlige svingefrekvens er $f = \frac{1}{2\pi} \sqrt{\frac{k}{m}} = \frac{1}{2\pi} \sqrt{\frac{60 \text{ N/m}}{2.0 \text{ kg}}} = \underline{\underline{0.87 \text{ Hz}}}$

b) Vi antar at den dempende kraften, F_d er proporsjonal med hastigheten, v : $F_d = b \cdot v$
der b er en konstant. $b = \frac{F_d}{v}$

Med demping blir frekvensen redusert og er:

$$f = \frac{1}{2\pi} \sqrt{\frac{k}{m} - \left(\frac{b}{2m}\right)^2} = \frac{1}{2\pi} \sqrt{\frac{k}{m} - \left(\frac{F_d/v}{2m}\right)^2} = \frac{1}{2\pi} \sqrt{\frac{60}{2.0} - \left(\frac{9/0.6}{2 \cdot 2.0}\right)^2} \text{ Hz} = \underline{\underline{0.64 \text{ Hz}}}$$

c) Når systemet er dempet kan amplituden ved tiden t skrives som: $A(t) = A_0 \cdot e^{-b \cdot t / 2m}$
der A_0 er den opprinnelige amplituden ved $t = 0$. Vi kan fra dette skrive:

$$t = -\frac{2 \cdot m}{b} \ln \left[\frac{A(t)}{A_0} \right] = -\frac{2 \cdot 2.0}{9/0.6} \ln(0.05) \text{ s} = \underline{\underline{0.80 \text{ s}}}$$

Oppgave 2

a) Den midlere intensiteten i avstand $r = 1 \text{ m}$ fra kilden er:

$$\langle I \rangle = \frac{P}{4\pi r^2} = \frac{100 \text{ W}}{4\pi \cdot 1 \text{ m}^2} = \underline{\underline{7.96 \text{ W/m}^2}}$$

b) Den tidsavhengige intensiteten $I(t)$ kan skrives som $I(t) = \frac{1}{\mu_0} \cdot E \cdot B$ der E er den

elektriske feltstyrken og B er magnetfeltet. Siden $B = E/c$ (vakuum) er $I(t) = \frac{1}{\mu_0 c} \cdot E^2$

Hvis amplituden av E -feltet er E_0 er tidsmiddelet $\langle E^2 \rangle = \frac{1}{2} E_0^2$. Da er

$$\langle I \rangle = \frac{1}{2\mu_0 c} \cdot E_0^2, \text{ som gir } E_0 = \sqrt{2\mu_0 c \langle I \rangle} = \sqrt{2 \cdot 4\pi \cdot 10^{-7} \cdot 3 \cdot 10^8 \cdot 7.96 \text{ W/m}} = \underline{\underline{77.5 \text{ V/m}}}$$

c) Brytningsindeksen for luft er 1.0. Innfallsvinkelen er $\theta_1 = 60^\circ$. Fra Snells lov finnes brytningsvinkelen θ_2 : $\sin \theta_1 = n \cdot \sin \theta_2$ som gir $\theta_2 = 30^\circ$. Da er $\theta_1 + \theta_2 = 90^\circ$ og er *Brewstervinkelen*. Siden **B**-feltet til den innfallende strålingen er parallell med grenseflaten er **E**-feltet parallellt med innfallsplanet (siden $\mathbf{E} \perp \mathbf{B}$). Når dette er oppfylt får vi ingen reflektert bølge og følgelig er E-feltamplituden til den reflekterte bølgen 0 V/m.

Oppgave 3

a) Vi har et konvekst sfæriske speil og krumningsradien er $R = -20$ cm (negativt fortegn!). Vi finner uttrykk for bildeavstanden s' fra speilformelen:

$\frac{1}{s} + \frac{1}{s'} = \frac{1}{f}$. Multiplikasjon med s' og bruk av uttrykket for forstørrelsen $m = -\frac{s'}{s}$ gir

$s' = f(1 - m)$. Avstanden mellom bildet og objektet er

$$s - s' = -\frac{s'}{m} - s' = -s'(\frac{1}{m} + 1) = -f(1 - m)(\frac{1}{m} + 1) = -\frac{R}{2}(1 - m)(\frac{1}{m} + 1) = \underline{\underline{37.5 \text{ cm}}}$$

b) Linsemakerformelen er $\frac{1}{f} = (n_2 - n_1) \cdot (\frac{1}{R_a} - \frac{1}{R_b})$.

Hvis linseflaten med krumningsradius R_b er plan kan vi sette $R_b = \infty$. Luft har brytningsindeks $n_1 = 1$. Med $R_a = R$ kan linsemakerformelen skrives som

$$\frac{1}{f} = (n_2 - 1) \cdot \frac{1}{R}$$

Hvis lysstrålene fra lyskilden skal komme ut parallelle etter å ha passert linsen må lyskilden være plassert i fokuspunktet slik at objektavstanden $= f$. Krumningsradien til den krumme linsflaten er

$$R = f(n_2 - 1) = 0.20 \cdot (1.33 - 1) \text{ m} = \underline{\underline{1.65 \text{ m}}}$$

c) Personen skal med kontaktlinser se et objekt i avstand $s = 0.30$ m skarpt. Objektet skal avbildes i avstanden $s' = -1.0$ m. (Bildeavstanden er negativ fordi bildet er virtuelt.) Fra

linseformelen $\frac{1}{s} + \frac{1}{s'} = \frac{1}{f}$ får vi

$$f = \frac{s \cdot s'}{s + s'} = \frac{0.30 \cdot (-1.0)}{0.30 - 1.0} \text{ m} = \underline{\underline{0.43 \text{ m}}}$$

Oppgave 4

a) Den harmoniske bølgen kan skrives på formen

$$y = y_0 \sin(kx + \omega t + \varphi) \text{ der } \varphi \text{ er en fasevinkel. For } x = x_1 \text{ skal}$$

$$y_0 \sin(kx_1 + \omega t + \varphi) = y_0 \sin(a + \omega t)$$

og da er

$$kx_1 + \omega t + \varphi = a + \omega t$$

Når $x_1 = 0$ er $a = 0$ og dette gir $\varphi = 0$. Da er $a = kx_1$.

For $x_1 = 2.0$ m er $a = 2$:

$$k = \frac{a}{x_1} = \frac{3}{2} m^{-1} \text{ og bølgelengden blir } \lambda = \frac{2\pi}{k} = \frac{4\pi}{3} m = \underline{\underline{4.2 m}}$$

b) Vi kan bestemme strekket i strengen, S , fra uttrykket for fasehastigheten:

$$v = \sqrt{\frac{S}{\mu}}$$

Fasehastigheten $v = \lambda f = \lambda \frac{\omega}{2\pi}$ som settes inn i uttrykket over

$$\lambda \frac{\omega}{2\pi} = \sqrt{\frac{S}{\mu}} \text{ som gir}$$

$$S = \frac{\mu \lambda^2 \omega^2}{4\pi^2} = \underline{\underline{1.3 N}}$$

c) Hvert punkt på strengen har kun vertikalhastighet:

$$u = \frac{dy}{dt} = y_0 \omega \cos(kx + \omega t)$$

For $x=0$ og $t=0$ er $u = y_0 \omega = \underline{\underline{0.40 m/s}}$